

Kijk op spel

BRON: Expertisecentrum Kinderopvang, 2025

Mogelijk gemaakt met een projectsubsidie van Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Kinderen leren het meest wanneer ze betrokken zijn bij hun spel. Die betrokkenheid herken je aan hun enthousiasme, concentratie en plezier. Met deze tool krijgen pedagogisch professionals inzicht in wat een kind écht boeit, zowel thuis als op de groep. Zo kunnen zij beter aansluiten bij het spel en de interesses van kinderen en hen vervolgens doelgericht uitdagen met een passend ontwikkeldoel.

VOOR WIE

Pedagogisch coaches en pedagogisch professionals

DOEL

Kijk op spel geeft inzicht in datgene wat een kind interesseert en welk spel het laat zien. Van daaruit kun je het kind uitdagen om een volgende stap in zijn of haar ontwikkeling te zetten.

WAT

Ontdek de interesses van het kind in spel door deze tool in te vullen.

WERKWIJZE

Met Kijk op spel observeert de pedagogisch professional het kind op de groep. Daarnaast stelt de pedagogisch professional tijdens de overdracht vragen aan de ouders over wat het kind thuis graag doet, of juist vermijdt. Alle informatie wordt genoteerd om te komen tot een ontwikkelingsdoel dat je met het kind wilt bereiken.

Deze werkwijze combineert observatie, ouderinformatie en een plan van aanpak dat aansluit bij de belevingswereld van het kind. Zo kun je spelgericht en doelbewust inspelen op de ontwikkeling.

Jouw rol als pedagogisch coach

Als pedagogisch coach ondersteun je het team in het gebruik van deze tool. Je begeleidt pedagogisch professionals in het waarnemen, interpreteren en bespreken van het spel van het kind. Ook help je bij het formuleren van ontwikkelingsdoelen, gebaseerd op de observaties en informatie van ouders.

Daarnaast stimuleer je een reflectieve houding: wat zie je, wat betekent dit en hoe kun je hier spelgericht op inspelen? Zo draag je bij aan een verbinding tussen observatie, ouderbetrokkenheid en planmatig handelen.

GOED OM TE WETEN

Door goed te kijken naar waar een kind voor kiest, wat het vermijdt en met wie het speelt, krijg je waardevolle informatie over zijn of haar interesses en behoeften.

Deze tool is gebaseerd op: Taal in Spel. (z.d.). *Hoe ontdek je wat een kind interessant vindt? Een kindportret.*

<https://taal-in-spel.nl/FAQ#4917-hoe-ontdek-je-wat-een-kind-interessant-vindt>

→ Werkwijze bij Kijk op spel

1. Observeren in de praktijk

- Observeer het kind meerdere keren in vrije spelmomenten, zowel binnen als buiten.
- Richt je op wat het kind uit zichzelf kiest: waar speelt het mee, hoe lang, hoe betrokken is het?
- Let op lichaamstaal, interactie met anderen, taalgebruik en emotionele reacties. Heeft het kind plezier in spel?

2. Bevragen van ouders

- Betrek ouders door vragen te stellen over wat het kind thuis graag doet, of juist vermijdt.

3. Reflecteren en samenvatten

- Noteer observaties kort en concreet in de daarvoor bestemde velden op het formulier (zoals favoriete hoek, spelvormen, wat minder aanspreekt).
- Benoem ook met wie het kind het liefst speelt

4. Formuleren van een ontwikkelingsgericht doel

- Bepaal welk spel- of ontwikkelgebied extra aandacht verdient (bijv. sociaal spel, taalontwikkeling, exploratie). Noteer dit onder 'Doel'.

5. Opstellen van een spelgericht plan van aanpak

- Schrijf bij het 'Plan van aanpak' een duidelijk idee op van wat je kunt doen in het spel of hoe je het kind kunt begeleiden. Denk hierbij aan een materiaalkeuze, een rol die je aanneemt in spel, of een nieuwe speelhoek die je introduceert.

6. Inzetten in de praktijk

- Voer het plan van aanpak uit tijdens spelmomenten.
- Speel mee, sluit aan en observeer wat je uitlokt of versterkt in het spel van het kind.

7. Evalueren en bijstellen

- Reflecteer na enkele weken op wat het plan van aanpak heeft opgeleverd.
- Bespreek eventueel met collega's of ouders wat is opgevallen of veranderd.
- Pas het plan indien nodig aan en zet vervolgstappen uit.

→ Formulier – Kijk op spel

Gegevens kind	
Naam:	
Leeftijd:	
In mijn groep sinds:	
Taalachtergrond:	

OBSERVATIE

Welke activiteit of moment van de dag heb je geobserveerd?

Wat trok de meeste aandacht van het kind?

Favoriete speelplek op de groep:

Welke activiteiten, speelplekken, of materialen spreken het kind minder aan op de groep?

Favoriete spel of activiteit op de groep:

Favoriet spel of activiteit thuis: *(Vraag ouders)*

Niet interessant om thuis mee te spelen: (Vraag ouders)

Vriend(innet)je op de groep:

DOEL

Nu je het spel van een kind goed in beeld hebt, kijkend naar de verschillende ontwikkelingsgebieden zoals: cognitief, motorisch, sociaal-emotioneel, taal, creatief en moreel, kun je jezelf afvragen: Welk doel wil ik met dit kind bereiken? Waar ligt nog een ontwikkelkans?

PLAN VAN AANPAK

Wat ga je doen? Welke stappen neem je om het doel te bereiken?

EVALUATIE

Is het doel bereikt? Wat viel op? Is er iets veranderd? Moet het plan worden aangepast, of zet je vervolgstappen?